

CENTRUM BADANIA OPINII SPOŁECZNEJ

SEKRETARIAT
ZESPÓŁ REALIZACJI
BADAŃ

29-35-69, 628-37-04

21-07-57, 628-90-17

UL. ŻURAWIA 4A, SKR.PT.24
00-503 W A R S Z A W A
TELEFAX: 29-40-89

BS/26/22/93

**OPINIA PUBLICZNA:
NIE TYLKO O POLITYKACH**

Komunikat z badań

Warszawa, luty 1993 r.

UWAGA: Przedruk materiałów CBOS w całości lub w części oraz wykorzystanie danych empirycznych jest dozwolone wyłącznie z podaniem źródła.

Dotychczas pytania ankiet CBOS sondujące stopień zaufania do przedstawicieli życia publicznego dotyczyły czołowych polskich polityków. W ostatnim sondażu¹ badaniem objęto także stosunek do osób znanych z innych niż polityczne działań. Byli to Zbigniew Religa i Jerzy Owsiak, prowadzący niedawno głośne akcje charytatywne. Ponadto na liście umieściliśmy nazwiska polityków zaangażowanych ostatnio w różne spory polityczne, którzy od dawna - bądź też nigdy - nie byli poddawani w naszych sondażach osądowi publicznemu.

Kogo znamy?

Osoby organizujące spektakularne akcje charytatywne nie są tak znane, jak czołowi aktorzy sceny politycznej. O Zbigniewie Relidze słyszało 74% respondentów, a o Jerzym Owsiaku - 69%. Natomiast praktycznie wszyscy znają Lecha Wałęsę, Jacka Kuronia, Hannę Suchocką i Tadeusza Mazowieckiego. Powszechnie znani (przez ponad 90%) ankietowanych - są także Jarosław Kaczyński, Jan Krzysztof Bielecki, Leszek Moczulski i Jan Olszewski. Tak więc wśród najbardziej znanych polityków są wszyscy premierzy, którzy mieli swoje rządy (Waldemar Pawlak, który nie zdołał powołać własnego gabinetu, nie należy do tego grona), prezydent, Jarosław Kaczyński - polityk, który przyczynił się do powołania dwóch premierów i jednego prezydenta, oraz najpopularniejsi, jak się wydaje, liderzy demokratycznej opozycji w czasach rządów komunistycznych - Jacek Kuron i Leszek Moczulski.

Mniej niż połowa respondentów słyszała o Barbarze Labudzie i Janie Łopuszańskim. Silne zaangażowanie tych osób w sprawę ustawy antyaborcyjnej nie uczyniło ich więc postaciami znanymi ogółowi, pomimo że kontrowersje wokół projektu ustawy wzbudzały duże zainteresowanie społeczeństwa.

¹ Badanie "Aktualne problemy i wydarzenia" (32) przeprowadzono w dniach 12-14 lutego 1993 r. na 1255-osobowej reprezentatywnej próbie losowej dorosłych mieszkańców kraju.

Komu ufamy?

Najwięcej osób - ponad 70% ogółu badanych - zadeklarowało zaufanie do Jacka Kuronia, Krzysztofa Skubiszewskiego i Hanny Suchockiej. Około 2/3 ufa Ewie Łętowskiej, Zbigniewowi Relidze i Tadeuszowi Mazowieckiemu, a ponad 50% Jerzemu Owiakowi, Waldemarowi Pawlakowi i Aleksandrowi Małachowskiemu. Negatywne opinie zdecydowanie najczęściej respondenci wyrażają o Jarosławie Kaczyńskim.

W ciągu ostatniego miesiąca zmniejszył się odsetek deklarujących zaufanie do Lecha Wałęsy, polityków związanych z Unią Demokratyczną - Jacka Kuronia, Hanny Suchockiej i Tadeusza Mazowieckiego, byłego premiera Waldemara Pawlaka oraz ministra spraw zagranicznych czterech rządów - Krzysztofa Skubiszewskiego. Można więc chyba mówić o pogarszaniu się opinii o politykach uosabiających obecny establishment polityczny.

Nie zmieniły się natomiast, od dawna niewysokie, notowania liderów ugrupowań będących w opozycji do rządu - Jana Olszewskiego, Jarosława Kaczyńskiego, Antoniego Macierewicza i Aleksandra Kwaśniewskiego. Także bez zmian pozostał odsetek deklarujących zaufanie do członków rządu nie wywodzących się z UD - Jana Krzysztofa Bieleckiego i Henryka Goryszewskiego.

Wielkość deklarowanego zaufania bądź nieufności jest oczywiście uzależniona od liczby respondentów, którzy znają danego polityka. Osoba, o której slyszała zaledwie połowa badanych nie może więc przewodzić ani pod względem liczby pozytywnych, ani negatywnych opinii. Jednym ze sposobów uniknięcia wpływu różnego zakresu społecznej znajomości

poszczególnych osób jest obliczenie średniej² wskazań dla każdej z nich. Daje to najbardziej syntetyczny wskaźnik ocen rozpatrywanych osobistości życia publicznego.

Najwyższe zaufanie mierzone średnią wskazań uzyskali Zbigniew Religa i Jerzy Owsiak, a więc osoby nie parające się polityką. Za nimi uplasowała się Ewa Łętowska (były rzecznik praw obywatelskich), która od roku jest mało aktywna w życiu politycznym. Najniższą średnią uzyskał zaś Jarosław Kaczyński - niegdyś wybrany najskuteczniejszym politykiem roku.

Można więc stwierdzić, że wprowadzie uprawianie polityki jest dobrym sposobem zaistnienia w świadomości społecznej, ale nie jest chyba najskuteczniejszą metodą zdobycia zaufania najszerszych rzesz społeczeństwa. Zwróćmy przy tym uwagę, że czołowe miejsca wśród polityków zajmują Krzysztof Skubiszewski - minister spraw zagranicznych, stroniący od angażowania się w bieżące spory wewnętrzne, Jacek Kuroń, organizujący także akcje charytatywne, oraz Aleksander Małachowski, którego popularność zapewne w dużym stopniu bierze się z telewizyjnego programu "Telewizja Nocą".

Najniższe średnie ocen uzyskują, poza Jarosławem Kaczyńskim, czterej politycy Zjednoczenia Chrześcijańsko-Narodowego. Członkowie tej partii są oceniani znacznie gorzej niż np. członkowie Unii Demokratycznej. Jednak w wyborach parlamentarnych ZChN uzyskało niewiele mniej głosów niż UD. Warto więc podkreślić, że pomiar zaufania do polityków nie przekłada się bezpośrednio na poparcie wyborcze.

Osoby nie angażujące się bezpośrednio w grę polityczną, a zwłaszcza organizujące akcje charytatywne i niosące pomoc pokrzywdzonym przez los, uzyskują szacunek szerokich kręgów społecznych. Nie oznacza to jednak, że są postrzegane jako osoby o odpowiednich

² Respondenci posługiwali się skalą od -5 (głęboka nieufność) do +5 (pełne zaufanie). W takich też granicach może zmieniać się średnia ich wypowiedzi w stosunku do poszczególnych osób publicznych.

kwalifikacjach politycznych. Pod tym względem często mogą ich przewyższać politycy forsujący, często wbrew opiniom większości, własne poglądy. Zjednują sobie wówczas wielu wrogów - znacznie więcej niż sympatyków. Ci ostatni jednak mogą stanowić wystarczającą bazę polityczną do odniesienia przez nich sukcesu.

Tabela 1

Politycy	Odsetek respondentów deklarujących:				Średnia ocen
	zaufanie	nieufność	obojętność	nieznajomość	
Z. Religa	67	1	5	26	3.97
J. Owsiak	58	3	7	31	3.41
E. Łętowska	65	4	10	20	2.91
K. Skubiszewski	72	4	11	11	2.89
J. Kuroń	74	13	11	1	2.04
H. Suchocka	71	11	16	1	1.99
A. Małachowski	52	6	16	23	1.86
W. Pawlak	57	8	21	13	1.75
Z. Kuratowska	37	6	13	43	1.75
T. Mazowiecki	63	18	17	1	1.30
B. Labuda	26	7	11	55	1.27
R. Bugaj	28	7	17	45	1.17
J.K. Bielecki	44	26	23	6	0.38
A. Kwaśniewski	29	21	23	25	0.07
L. Wałęsa	43	36	19	0.1	0.02
L. Moczulski	35	34	22	7	-0.13
J. Olszewski	33	35	24	7	-0.31
J. Parys	15	31	25	27	-0.98
M. Wachowski	13	30	28	28	-1.03
H. Goryszewski	11	24	16	47	-1.08
A. Macierewicz	13	30	20	35	-1.20
J. Łopuszański	8	24	15	52	-1.50
S. Niesiołowski	12	34	16	36	-1.69
J. Kaczyński	18	58	17	5	-1.94

Tabela 2

Politycy	Odsetek deklarujących zaufanie według terminów badań:								
	I '92	III '92	V '92	VII '92	IX '92	X '92	XI '92	I '93	II '93
J. Kuroń	87	86	84	88	83	81	82	80	74
H. Suchocka	-	-	-	65	77	79	82	77	71
K. Skubiszewski	80	79	77	77	73	76	78	76	72
T. Mazowiecki	65	49	54	59	58	64	68	67	63
W. Pawlak	24	23	25	73	61	58	62	62	57
L. Wałęsa	63	51	48	52	47	49	52	50	43
J.K. Bielecki	58	43	41	46	39	42	47	43	44
L. Moczulski	45	33	39	38	35	34	39	38	35
J. Olszewski	75	61	52	32	30	30	34	31	33
A. Kwaśniewski	32	29	28	31	26	26	26	28	29
J. Kaczyński	21	22	23	17	17	19	15	17	18
J. Parys	-	-	29	-	-	-	15	-	-
M. Wachowski	-	-	8	-	-	-	13	-	-
A. Macierewicz	10	10	11	14	13	15	15	12	13
H. Goryszewski	-	-	-	9	10	13	13	12	11